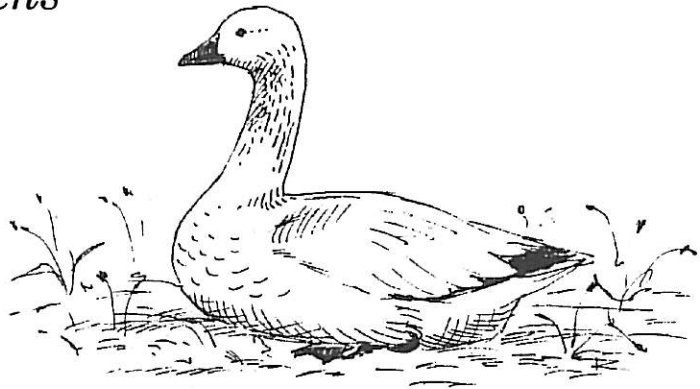

Snøgås *Anser caerulescens*

Global utbredelse

Snøgåsa er en høyarktisk art som hekker på tundraen i Nord-Amerika fra NV-Grønland i øst, Canada og Alaska, til det nordøstligste Sibir i vest. Den er påtruffet i mange europeiske land, særlig Island, Irland, Storbritannia og Nederland, og den har hekket noen ganger i Sverige (1. gang 1976), Finland og Norge (Lewington m.fl. 1991), og i 1991 i Skottland og på tre steder i England (Delany 1993).

Forvillete fangenskapsfugler og utsettinger har imidlertid gjort status for de europeiske funnene usikre. Funn av kanadisk-merket snøgås i Nederland og regulær forkomst sammen med grønlandske tundra-gjess i Skottland og Irland tyder imidlertid på en viss spontan opptreden i Europa (Lewington m.fl. 1991). Også forvillete fangenskapsfugler kan fly langt; én som ble skutt av en flokk på åtte snøgjess ved Brønnøysund, Nordland 29.8.1965 var klekt i en zoologisk hage ved den ukrainske Svartehavskyst (Lund 1966).

Norsk utbredelse og habitatvalg

Første funn i Norge (5 ind.) ble gjort på Andøya, Nordland i september 1889, og senere samme måned 4 ind. på Lista, Vest-Agder. Inntil 1969 var det bare gjort 7 funn av arten. Omkring 1970 ble 40 snøgjess, hvorav 3 «blågjess», importert fra to svenske dyreparker til et parkanlegg på Ekeberg i Oslo (E. Thorson pers. medd.). Fuglene gikk fritt sammen med totalt 23 arter andefugl, deriblant kanadagås, hvitkinngås og grågås. Kun 10-12 individer kom tilbake til Ekeberg våren etter, og selv om flere par hekket årvisst, ble snøgjessene borte utover 1970-årene. Et par hekket også i det nærliggende Østensjøvannet i 1969, og senere her også i 1981 og 1983.

I parkanlegget på Ekeberg hekket fuglene i tilknytning til små dammer, et par hekket et år 2,5 m oppe i en avhogd poppel (E. Thorson pers. medd.). I Østensjøvannet lå reirene inne i takerørskog som omkranset en næringsrik innsjø (B. Bredesen pers. medd.).

Fra og med 1981 har snøgås hekket på noen av øyene i ytre Bunnefjord (indre Oslofjord) i Oslo og

Nesodden kommuner (Bergan & Andersen 1988). Snøgåsa hekker i Bunnefjorden på trebare, kuperte holmer, ofte sammen med hvitkinngås. Det er en stor hettemåkekoloni på den mest regelmessig benyttede hekkeholmen. Selve reiret ligger oftest godt gjemt nede i en sprekk i berget eller under tett vegetasjon.

Bestandstørrelse og bestandsutvikling

I motsetning til de tre andre introduserte gåseartene til Oslofjordområdet, har ikke snøgåsa lyktes i å etablere seg i samme grad. Arten hekket første gang i fjorden i 1981 (Bergan & Andersen 1988). I 1988, 1991 og 1992 hekket 2 par og i 1990 3 par.

Hekkebiologi

Selv om den hvite, rugende gåsa lyser godt opp, kan selve reiret være vanskelig å oppdage. Gassen er heller ikke alltid å se i tilknytning til hekkeplassen. I 1988 ble det funnet et reir hvor en hvitkinngås ruget og en hissig snøgasse vokter. Paret ble aldri senere sett med unger. En «blågås» ble sett i Bunnefjorden i midten av 1980-årene og kan ha vært gassen ved noen av hekkingene her.

Egglegging finner i Bunnefjorden sted i mai. Fuglene legger få egg, og ofte blir hekkingen mislykket. De tre parene i 1990 fikk f.eks. bare fram henholdsvis 0, 1 og 1 unger. Ved vellykkede hekkinger er parene med unger ofte å se i Frognerkilen, noen få kilometer unna, fra slutten av juni.

Trekkforhold

Snøgåsa ankommer i april [i 1991 (mild vinter) allerede ca. 20.3] og er da ofte å se i Frognerkilen, Oslo. Etter hekking oppholder fuglene seg i Frognerkilen fra slutten av juni til ungene er flygedyktige utover i august. Deretter kan de streife litt omkring i Osloområdet. Snøgjessene forlater Oslo i oktober/november, 8 ind. på sydtrekk primo november 1991.

Tilfeldige observasjoner av snøgås er gjort i de fleste fylker, opptil 25 ind. ved Hell, Nord-Trøndelag høsten 1952.

Morten Bergan og Geir S. Andersen

Snøgås *Anser caerulescens*

2 ● Konstatert hekking

0 ● Sannsynlig hekking

0 • Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

